

مقدمه

یکی از دانه‌های روغنی مهم که مورد توجه سیاست گذاران بخش کشاورزی، سویا می‌باشد که حاوی بیش از ۲۰ درصد روغن و ۳۵-۴۵ درصد پروتئین است که علاوه بر تولید روغن خوراکی در تهیه فرآورده‌های غذایی نیز نقش دارد. از جمله نام‌های این گیاه می‌توان به لوبیا روغنی، سوژا نیز شناخته می‌شود.

مشخصات گیاه‌شناسی سویا

سویا با نام علمی (*Glycine max*) از خانواده (Leguminosae) گیاهی یک ساله، خودکشن مخصوص مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری است که شباهت زیادی به لوبیا دارد. سویا دارای ریشه راست و ساقه عمودی به طول ۵۰ تا ۱۵۰ سانتیمتر و دارای انشعابات متعددی است. برگ‌های سویا مرکب و دارای برگچه‌های کشیده بیضی شکل و کرکدار است. گل‌های گیاه سویا کوچک و به رنگ‌های سفید، آبی و ارغوانی دیده می‌شوند. دانه سویا بیضی شکل و کرکدار و به رنگ سفید، سیاه و زرد است.

جدول ۱- مشخصات گیاه‌شناسی سویا

سویا، لوبیا روغنی	نام فارسی
Soy bean	نام انگلیسی
Glycine max	نام علمی
Leguminosae	خانواده

سویا

PTMP/SK/R&D/A/ Soybean02 /18022021

تعاونی پترو تمدن مهمام پارس

شکل ۱- آشنایی با بوته، گل، غلاف و دانه گیاه سویا

کاشت

سویا گیاهی تابستانه و مخصوص مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری است و نیاز به گرما و دمای زیادی برای رشد و نمو دارد. سویا تقریباً در تمام خاک‌ها (جز خیلی شنی) به خوبی رشد می‌کند. pH مناسب برای این محصول ۵/۸ تا ۶/۵ و حداکثر شوری مجاز برای سویا ۵/۵ دسی زیمنس بر متر است.

بهترین تاریخ کاشت سویا در نیمه جنوبی کشور اواسط خرداد لغایت اواسط تیر است. میزان مناسب بذر ۹۰ تا ۱۱۰ کیلوگرم در هکتار می‌باشد، که حدود ۳۵ تا ۴۵ بوته در هر مترمربع خواهد بود. عمق کاشت مناسب سویا حدود ۲/۵ تا ۳/۵ سانتیمتر است.

شکل ۲- کاشت گیاه سویا

داشت

لازم است بلافاصله پس از کشت، آبیاری انجام شود و برای سبزی یکنواخت محصول، آب دوم نباید بیش از ۳-۵ روز با آب اول فاصله داشته باشد. آبیاری‌های بعد به فاصله ۷ روز پس از پوشش کامل مزرعه ۱۰ روز یا بیش از آن توصیه می‌شود. آخرین آبیاری در پایان پر شدن دانه و زرد شدن غلاف‌ها انجام می‌گردد. در مجموع مزرعه باید ۹ تا ۱۱ بار آبیاری گردد. حساس‌ترین مرحله به کم آبی در سویا شامل گلدهی و پر شدن دانه می‌باشد.

برای تعیین میزان کود مورد نیاز در کشت سویا توصیه می‌شود از نتایج آزمون خاک استفاده شود ولی بصورت کلی توصیه‌های عمومی کوددهی برای سویا شامل، استفاده از کود آلی پوسیده به میزان ۲۰ تن در هکتار،

سویا

PTMP/SK/R&D/A/ Soybean02 /18022021

استفاده از مایه تلقیح سویا هنگام کاشت بذر و استفاده از کود اوره و سوپرفسفات تریپل و سولفات پتاسیم به هنگام تهیه زمین به ترتیب به میزان ۱۵۰،۱۰۰ و ۵۰ کیلوگرم در هکتار است.

شکل ۳- مزرعه سویا

برداشت

در صورت رعایت تاریخ کشت، محصول سویا در اوایل آبان ماه قابل برداشت خواهد بود. در این زمان شاهد ریزش کامل برگ‌ها، تغییر رنگ کامل غلاف‌ها و سفتی دانه‌ها می‌باشد. برداشت سویا توسط کمباین و با تنظیمات خاص آن قابل انجام است. دانه‌های سویا برای نگهداری باید دارای رطوبت ۱۰ درصد بوده و در محیط خشک، با دمای کمتر از ۱۰ درجه سانتیگراد انبار شوند.

سویا

PTMP/SK/R&D/A/ Soybean02 /18022021

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

شکل ۴- برداشت مکانیکی سویا

منبع

کمال الدین، احمد؛ عباسی، علیرضا؛ کریمی نژاد، ژاله؛ نیکخواه، علیرضا. (۱۳۸۸). کاشت، داشت و برداشت سویا. اهواز: مرکز تحقیقات کشاورزی

